

льное конституционное обозрение. М.: Институт права и публичной политики. 2011. № 3 (82). С. 59-81

Ключові слова: адвокат, адвокатська діяльність, реалізація гарантій адвокатської діяльності, принцип пропорційності.

Ключевые слова: адвокат, адвокатская деятельность, реализация гарантий адвокатской деятельности, принцип пропорциональности.

Key words: lawyer, advocacy, the implementation of guarantees of advocacy, the principle of proportionality.

КАДЕНКО ОКСАНА ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, член Ради адвокатів України*

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКРЕТАРІАТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

Досвід роботи органів державної влади, установ та організацій в Україні свідчить про те, що секретаріати є успішною формою організації їх функціонування. Зокрема, секретаріати є у Конституційному Суді України [1], Кабінеті Міністрів України [2], Вищій раді правосуддя [3], Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [4], кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів [5] тощо.

Розглядаючи Національну асоціацію адвокатів України (далі – НААУ) як єдину професійну організацію, яка об'єднує всіх адвокатів України та представляє адвокатуру у всіх зовнішніх відносинах [6], важко переоцінити роль її секретаріату, який покликаний забезпечити належне функціонування вказаної організації.

Не дивлячись на це, секретаріат Національної асоціації адвокатів України (далі – секретаріат НААУ) самостійним об'єктом наукової уваги до цього часу не був, що визначає потребу наукової розробки питань щодо найменше його правового статусу.

Більшість науковців розглядають поняття правового статусу через призму прав та обов'язків, які визначають юридичний стан суб'єкта суспільних відносин [7, с.400; 8, с. 203]. Слушною є й думка про те, що саме правовий статус відображає головні особливості органу, його місце в системі інших органів, мету, завдання, функції, повноваження, компетенцію, відповідальність [9, с. 118] та є складною комплексною категорією, що охоплює нормативно закріплений обсяг зазначеного [10, с. 33].

Щодо поняття «секретаріат», то ні наукові джерела, ні законодавство України не дають нам чіткого його визначення [10, с. 186].

Термін «секретаріат» (з лат. secretariatum – контора секретаря) визначають як виборний орган або адміністративний відділ в установі,

організації, на конференції, з'їзді, який здійснює керівництво поточною роботою або виконує організаційно-технічні функції, або як сукупність співробітників такого органу, відділу [11, с. 32-33].

За даними Словника української мови слово «секретаріат» означає відділ якої-небудь установи, організації, що веде поточну роботу організаційно-виконавчого характеру [12].

Секретаріат НААУ має законодавче визначення лише в частині третьій статті 56 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в якій згадується про нього в контексті функцій голови НААУ, який (яка) організовує і забезпечує його функціонування [6].

Цей же закон делегує З'їзду адвокатів України повноваження визначати засади та правила роботи Ради адвокатів України у спосіб прийняття відповідного положення (п. 4 ч. 7 ст. 55, абз.2 ч. 1 ст. 56).

Таке Положення було прийнято Установчим з'їздом адвокатів України 17.12.2012 року і зазнавало змін лише на підставі рішення Позачергового з'їзду адвокатів України 26-27.04.2014 року.

Пунктом 1.17. розділу III Положення про раду адвокатів України визначено, що голова видає накази, розпорядження, роз'яснення, листи, рекомендації з будь-яких інших питань адвокатури, що не віднесені до виключної компетенції Ради адвокатів України, і є обов'язковими до виконання усіма адвокатами України та адвокатами іноземної держави, які мають намір здійснювати, або здійснюють адвокатську діяльність в Україні [13].

На виконання означеного законодавчого припису про обов'язок організації та забезпечення роботи секретаріату НААУ та у спосіб реалізації нормативного права видавати розпорядження з таких питань, головою НААУ 23.12.2013 року було видано розпорядження № 31 «Про організацію та забезпечення роботи секретаріату Національної асоціації адвокатів України (секретаріату Ради адвокатів України)», яке і містить норми єдиного в Україні регуляторного акта, що визначає засади та правила роботи секретаріату НААУ [14].

Вказаним розпорядженням визначено, що секретаріат НААУ (секретаріат Ради адвокатів України) є постійно діючим органом, що забезпечує статутну діяльність НААУ та функції, покладені на Раду адвокатів України (далі – РАУ).

Тобто, окремого органу – секретаріату саме НААУ в Україні не існує; створений головою НААУ, РАУ секретаріат одночасно забезпечує роботу і НААУ, і РАУ – вищого постійно діючого органу адвокатського самоврядування в Україні.

Таке визначення змісту цього виконавчого органу знаходить своє подальше втілення й в завданнях секретаріату НААУ (РАУ), до основних з яких належать організаційне, експертно-аналітичне, правове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності НААУ, РАУ, Голови НААУ, Голови РАУ, заступників Голови, а також підготовки та проведення з'їздів адвокатів України [14].

Буквальний аналіз змісту наведених завдань дозволяє зробити висновок про те, що організаційно-виконавче призначення секретаріату НААУ не тільки розширене до забезпечення діяльності ще й РАУ, а й до

такої ж діяльності відносно голови та заступників голови РАУ й з'їздів адвокатів України.

І хоча з організаційної та матеріально-технічної точок зору таке фактичне об'єднання секретаріатів різних суб'єктів виправдане та ефективне, науково-доктринально та нормативно така модель, на наш погляд, потребує удосконалення.

З огляду на вищевикладене, ми розглядаємо правовий статус секретаріату НААУ як нормативно визначений обсяг повноважень, функцій, компетенцію, мету, завдання тощо, що дозволяє визначити його юридичний стан як організаційно-виконавчого органу НААУ.

Беручи за основу напрацювання Косткіної Ю.О. щодо виділення ознак секретаріату державного органу [10, с. 187], вважаємо, що секретаріату НААУ притаманні такі ознаки: 1) наявність штату працівників; 2) структурованість; 3) допоміжний, виконавчий та організаційно-технічний характер діяльності; 4) завданням діяльності є створення організаційних умов для належного здійснення повноважень НААУ, супроводження її статутної діяльності на всіх етапах; 5) постійний та систематичний характер діяльності; 6) очолюється керівником.

Пропонуємо під секретаріатом НААУ розуміти постійно діючий виконавчий орган організаційно-забезпечувального характеру, який за допомогою штату визначених працівників та виділеної йому матеріально-технічної бази забезпечує створення належних організаційних та інших умов для належного здійснення повноважень НААУ, супроводження її статутної діяльності, ефективного виконання статутних завдань та цілей.

З урахуванням юридичного та фактичного об'єднання на даний час в одному органі функцій секретаріату НААУ, РАУ (окремих осіб з їх складу) та з'їздів адвокатів України, удосконалення потребує нормативна модель організації та забезпечення його роботи, яке повинно охоплювати визначення критеріїв виділення суб'єктів в системі адвокатського самоврядування, діяльність яких забезпечується секретаріатом, а також пріоритетність та черговість забезпечення діяльності таких суб'єктів.

Список використаної літератури:

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 року № 2136-VIII // Голос України. 2017. № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
2. Про затвердження Положення про секретаріат Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 року № 850 // Офіційний вісник України. 2009 № 61. С. 92. Ст. 2164. URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/235022568>.
3. Про затвердження Положення про секретаріат Вищої ради правосуддя: рішення Вищої ради правосуддя від 23.03.2017 року № 579/0/15-17. URL: http://www.vru.gov.ua/content/act/579_23.03_2017_.pdf.
4. Про затвердження Положення про секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: наказ Уповноваженого з прав людини

- від 20.06.2012 року № 4/8-12. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v04_8715-12.
5. Положення про порядок роботи кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, прийняте всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 року. URL: <https://www.kdkp.gov.ua/page/approved-documents>.
 6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 року № 5076-VI // Голос України. 2012. № 148-149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
 7. Шемшученко Ю.М., Бабкін В.Д. Політичний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ, 1997. 628 с.
 8. Оніщенко Н. М., Зайчук О. В. Теорія держави і права: академічний курс: Підручник. Київ. Юрінком Інтер, 2008. 366 с.
 9. Мандичев Д. Поняття адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади. Право і суспільство. 2010. № 5.
 10. Косткіна Ю. О. Правовий статус Вищої ради правосуддя: дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. Київ, 2017. 264 с.
 11. Серий Д. А. Поняття «апарат» органу державної влади та доцільність його використання у законодавстві України. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 6. С. 31-34.
 12. Словник української мови: в 11 томах. – Т. 9, 1978, стор 113. URL: <http://sum.in.ua/p/9/113/1>.
 13. Положення про раду адвокатів України, затверджене рішенням установчого з'їзду адвокатів України від 17.11.2012 року. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>.
 14. Про організацію та забезпечення роботи секретаріату Національної асоціації адвокатів України (секретаріату Ради адвокатів України): розпорядження голови НААУ, РАУ від 23.12.2013 року № 31. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>.

Ключові слова: секретаріат, Національна асоціація адвокатів України, Рада адвокатів України, адвокатура.

Ключевые слова: секретариат, Национальная ассоциация адвокатов Украины, Совет адвокатов Украины, адвокатура.

Key words: Secretariat, Ukrainian Bar Association, Bar Council of Ukraine, advocacy.

ПИТОМЕЦЬ АРТЕМ ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»
асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, аспірант*

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ АДВОКАТА В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Права і обов'язки захисника, правовідносини, які виникають в процесі їх реалізації, а також функції, які виконує адвокат, визнача-